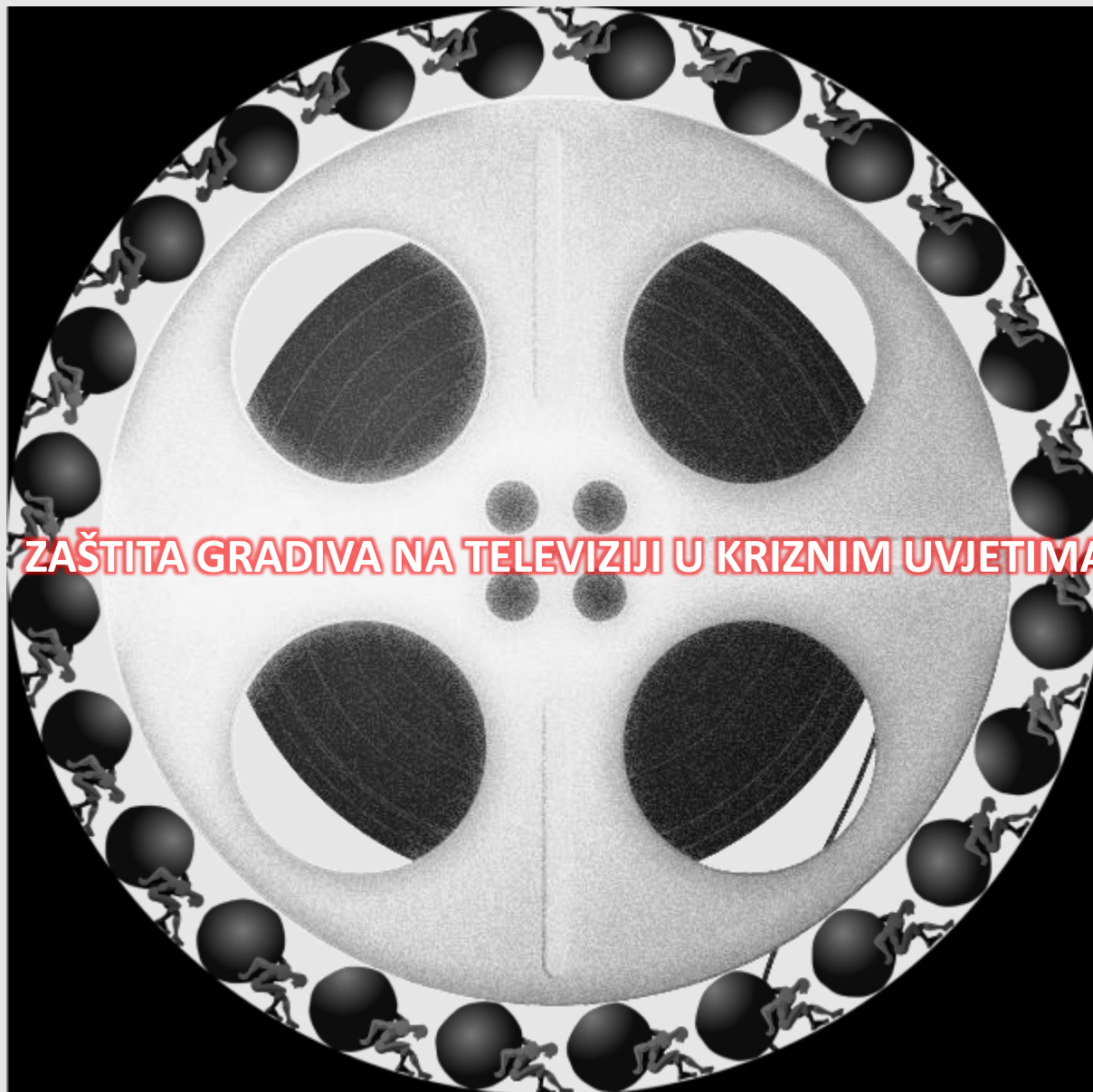

Tajana Prpić, Lana Bubenik

Hrvatska radiotelevizija

ZAŠTO ČUVATI ARHIVSKO GRADIVO HRVATSKE RADIOTELEVIZIJE?

„Sve provjeravajte, dobro zadržite.”

Solunjanima 5,21

Sukcesivni **prijenos informacija** osnovni je princip postojanja svih živih bića. Temelj civilizacije je **čuvanje**.

Televizija i radio su **evolucija** ljudske komunikacije.

Hrvatska radiotelevizija zapravo je i sama „**veliki arhivist**“ : ona prikuplja, obrađuje, štiti i pohranjuje informacije, te ih čini dostupnima.

Ono što Arhiv Hrvatske radiotelevizije štiti i pohranjuje **ne posjeduje nitko**, ni u državi, ni u svijetu, barem ne u cjelovitom obliku.

U prošlosti, na ovome prostoru bila je **jedini takav izvor informacija**.

Arhiv je prošlost u realnom vremenu, **zaliha hrvatskog identiteta**, pohrana izvornog doživljaja ovog prostora, **rijeka sjećanja** u koju i danas pritječu nove informacije.

Nestanak gradiva pohranjenog u Arhivu ireverzibilan je proces.

Na Hrvatskoj
radioteleviziji **gotovo
svi žive i djeluju u
prezentu.**

Svi rade danas - za
danas.

Suprotno tom, **arhiva
kao most spaja jučer,
danas i sutra.**

Ona nastoji osigurati
transfer pohranjenih
informacija u
budućnost.

O toj najvažnijoj zadaći
svakog televizijskog
arhiva

**najčešće se ne vodi
dovoljno računa**

jer je ona izravno
suprotstavljena
potrebama programa

i nije teško pogoditi,
tko u takvoj situaciji
izvlači kraći kraj.

ARHIVSKI PARADOKS

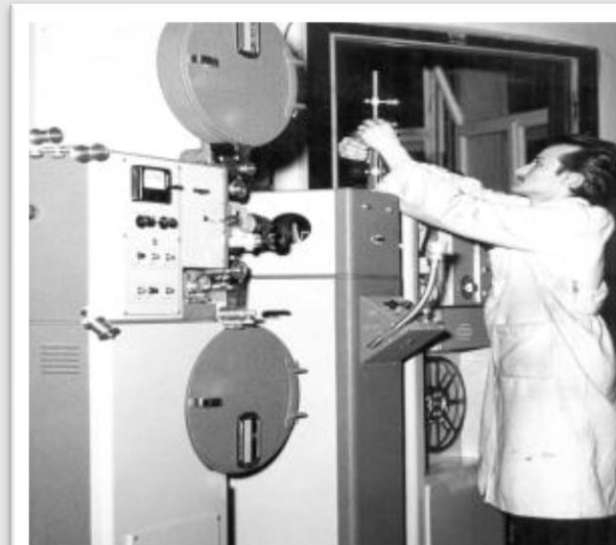
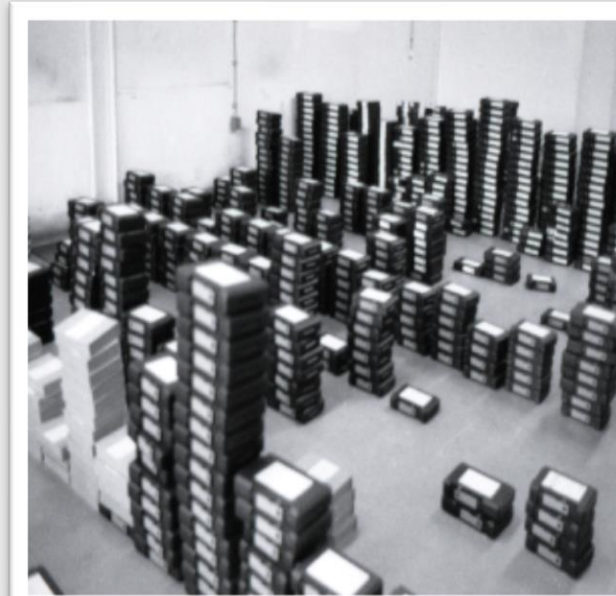
SVRHA SVAKOG ARHIVIRANJA DOKUMENTA JE NJEGOVA PONOVDNA UPORABA. PONOVDNA UPORABA DEGRADIRA DOKUMENT.
AKO ČUVAMO DOKUMENTE, A NE KORISTIMO IH, ČUVANJE JE BESMISLENO. ŠTO IH VIŠE KORISTIMO BRŽE IH UNIŠTAVAMO.

Informacija je teoretski neuništiva
Nosač je podložan neumitnoj degradaciji

Većina AV izvornika je ujedno i korisnička kopija

Gradivo je najviše nastradalo zbog nepažljiva rukovanja i uporabe, otuđivanja, ignoriranja obveze predavanja izvornika u Arhiv

Poslovanje i pohrana digitalnog gradiva dodatno je fragmentirana u odvojenim informacijskim sustavima

KAKO ČUVAMO GRADIVO?

Lokacija odlično **prometno povezana**, ali i u zoni cesta opterećenih prometom

Objekt je opremljen **kontrolom vanjskog ulaza/izlaza** koja uključuje:

- **portu** sa zaštitarom
 - roto vrata
- **ulazne rampe** s vodonepropusnim čitačem kartica (IP 65)
- vanjski **videonadzor** sa senzorom pokreta

Dopuštenje za ulaz izdaje odjel Zaštita

Zaštitar na porti upisuje podatke s osobne iskaznice

ulaz/izlaz u zgradu i prostorije
Arhiva sa **beskontaktnom karticom**

dozvole za ulazak u arhivsko
spremište i **pristup tzv. arhivskom
sefu** za svega nekoliko djelatnika

**sigurnosno otključavanje iznutra i
unutarnji alarm** u svim
prostorijama

plakati sa **znakovima za
uzbunjivanje**, sustav **paničnih
svjetiljki**, **razglasno evakuacijski
sustav**, **plan evakuacije**

sve **elektroinstalacije protupožarno
osigurane**, **uzemljenje** za metalne
mase

**ručni dojavnici i aparati za gašenje
požara**

neprekidni video nadzor,
protuprovalne mjere,
dodatni videonadzor
prostorija spremišta

**komunikacijski ormari -
ograničen pristup,**
računalna i komunikacijska
mreža i oprema u
spremištu

atomsko sklonište,
automatska **agregatna
stanica**

sustav **zaštite od
djelovanja munje** na
građevinama

Sustav za mikroklimu

Spremište nema prozore

Prozori u hodniku ojačanog stakla, ne mogu se do kraja otvoriti,
mogućnost zaključavanja

Rasvjetna tijela (većinom **fluorescentna cijev**) opremljena **zaštitnom armaturom** koja štiti od mehaničkih oštećenja

Unutar centralnog spremišta **hladno spremište** za filmske negative s
pohranom na 5 °C i relativnoj vlazi od 20 % - zvučni i svjetlosni signal
ukoliko su vrata otvorena dulje od 10 sekundi

U svim spremištima provode se preventivne mjere **dezinsekcije i**
deratizacije

Obavlja se **kontrola vinegar sindroma** pH listićima

Čistoću spremišta održavaju i djelatnici arhiva i služba održavanja

Odvojen zaštitni požarni sektor onemogućava širenje vatre iz bilo kojeg drugog žarišta u zgradi, sustavi **vatrodojave i vatrozaštite**

Vrijedno gradivo u **sigurnosnom arhivskom spremištu** vatrootpornom dva sata pri temperaturi od 1600 °C.

Halon uklonjen - novi sustav **Novec 1230** - električki neprovodljiv plin, ne oštećuje ozonski omotač, neopasan za ljude

Sprinkleri aktiviranjem uz gašenje obavljaju automatsku dojavu požara na mjesto **stalnog dežurstva**

Ručni vatrogasni aparati (pjena, prah i CO2) te ručni **dojavljivači požara**, vatrootporna vrata, regali i ladičari

Unutarnja i vanjska **hidrantska mreža**

Protuprovalni sustav s vlastitim akumulatorom

Na vratima **osjetnici** za **ulaz/izlaz**

Prostori **komunikacijski povezani s više izlaza** iz objekta

Nema pragova

Pristup za vatrogasce izravno u centralno spremište

Više metalnih **kolica za prijevoz/evakuaciju gradiva**

Planovi evakuacije i oznake putova nedvosmisleno upućuju prema izlazu iz objekta

Širina hodnika između regala **dostatna u slučaju evakuacije**

Osiguran **parkirališni prostor za evakuacijska** ili dostavna vozila

Izvan spremišta tipkalo za **isključenje električne energije** u spremištu i hodniku

Vježbe evakuacije, zaštite, spašavanja, protupožarne vježbe, sistematski **pregledi**

INFORMATIČKU ZAŠTITU pohranjenog gradiva osiguravaju službe Informatike i Tehnologije te interna služba Zaštite.

UPS (Uninterruptible Power Supply)

Server i storage na katu - zaštita od poplave, prostor mikroklimatski osiguran , vatrodojava i vatrozaštita, ograničenje pristupa, redovit backup

Sustav autorizacije, praćenja i provjeravanja

Pohrana:

redundantni NAS uređaji (RAID 5/10) - dvije kopije
podatkovne vrpce (Tape Library) - dvije kopije

Pristup računalima i arhivskim bazama – lozinke koje se često mijenjaju te user ID implementiran u sustav za autentifikaciju (superadministrator, administrator, korisnik, gost)

Posrednički poslužitelj štiti cijelu poslovnu mrežu

Sav promet na **mreži - strogi nadzor**, neki **sustavi** potpuno **zatvoreni**

Vatrozid filtrira na **više slojeva**

Antivirusna i antispyware zaštita, digitalni certifikati

Digitalni vodeni žig, logo

PRAVA INTELEKTUALNOG VLASNIŠTVA uređuje posebna služba

Arhiv se nalazi na **POPLAVNOM PODRUČJU**

Oslanjanje na gradske službe za obranu od poplava i službu Zaštite

Ostavljanje **donje police praznom**
(oko 50 cm)

Osobito **vrijedno gradivo pohranjeno u tzv. citadeli**, sigurnosnom arhivskom spremištu koje može biti oko dva sata pod vodom

Plastične **kutije** za pohranu dodatno **sprečavaju veći prodor vode**

Mjere **hitne evakuacije gradiva na drugu lokaciju** u zgradi i zaštitno **kopiranje najugroženijeg i najvrednijeg**

Pumpe za ispuštanje vode

PROTUPOTRESNA ZAŠTITA

Zgrada **čvrste konstrukcije**, građena po **principima projektiranja objekata u seizmičkim područjima**

Automatska blokada dizala i automatskih vrata u kriznim situacijama

Vježbe evakuacije i spašavanja

Ormari i regali učvršćeni na podu ili zidu
Metalni , **čvrste konstrukcije**

Kazete i filmovi **zaštićeni kutijama** od tvrde plastike

Gornja polica štiti od urušavanja sa stropa

Zaštitno **kopiranje gradiva i dislocirana pohrana**

ARHIV U DOMOVINSKOM RATU

24 - satna **dežurstva**, **zamračenje** , osiguranje prozora s vrećama s pijeskom

24 - satno snimanje određenih programa

Postrožene mjere ulaska u zgradu, **mjere cenzure** na određene snimke - **pozornost pri izdavanju** gradiva

Dolazak na posao otežan - **uzbune i neujednačeno prometovanje** gradskog prijevoza

Golemi priljev i ponude za otkup amaterskih **snimaka s ratišta** koje je valjalo **ubrzano obraditi** i primjereno pohraniti (nedostatak prostora i ljudi za obradu)

Otežano pribavljanje gradiva **iz dopisništava**

Obrada ratnih sirovina – **samo osobe sa posebnim ovlaštenjem** rukovoditelja i ravnatelja

Osnovan **specijalni arhiv Domovinskog rata** i thesaurus pod nazivom „**Slike rata**” (kasnije važan za obranu hrvatskih interesa na Haškom sudu, ali i dokumentiranje ratne štete)

Spremište i radni prostor
na izravnom dometu
najveće vojarne na
području Hrvatske

Mukotrpna i **otežana**
evakuacija prioritetnog
gradiva

Gradivo obilježeno
oznakama koje svijetle u
mraku

Problem **povrata gradiva**
sa „**sigurne dislocirane**
pohrane“ na Plitvicama
sada zahvaćene ratnim
vihorom
(13 000 filmskih vrpce)

Intenzivno mikrofilmiranje fondova
organizirano u više smjena

Presnimavanje ugroženog gradiva
na digitalnu kazetu

POLITIČKI MOTIVIRANI ZAHTEJEVI ZA UNIŠTENJEM GRADIIVA

Rješenje: Arhivisti su **sakrili originalne arhivske kartice** bez kojih je bilo nemoguće naći snimke, napravili kopije kartica i snimaka koji su uništeni, **originali ostali sigurni** u spremištu

Arhivsko gradivo je cjelovito i autentično, **informacijama bogato svjedočanstvo** protekloga vremena, a **autorska djela umjetnička su ostavština.**

Zaštita Arhiva u kriznim uvjetima iziskuje **angažman velikog broja ljudi** i ne bi trebala počivati samo na **požrtvovnosti pojedinca** nego na **efikasnosti cjelokupnog sustava.**

Ona iziskuje **znatna materijalna sredstva** te ne može biti ostvarena bez **intersektorske suradnje.**

S pravom se kaže da **snaga jedne države počiva na uređenosti njezinih arhiva**, stoga niti jedna cijena ne bi trebala biti prevelika da se one očuvaju.

Dokumentacijske cjeline u posjedu Hrvatske radiotelevizije nastale do 2011. godine imaju svojstvo kulturnog dobra. Prema Kategorizaciji stvaratelja arhivskog gradiva Arhiv pripada u 1. kategoriju javnih stvaratelja iz područja kulture.

„Mi smo krenuli ne od nule, nego od negativnog broja. Jer mi smo zauzeli prostor koji je bio opustošen...kojim su mnogi protutnjali. Nije nas ništa osobito dočekalo.

No mi smo uspjeli opstati.

Mi smo bogatstvo naslijedili, nismo ga stvorili...koliko zahvalni moramo biti našim precima što su uspjeli ...“

Mario Šlaus

HVALA NA PAŽNJI!

